

ἄν[ᾶ], Επικ. και Λυρ. **κε** ή **κεν**, Δωρ. **κα** (*ā*), ως υποθετικό μόριο στην Απτ. δεν συντάσσεται με οριστ. ενεστ. ή παρακ., ούτε με προστ. οποιουδήποτε χρόνου. Στην πράξη τρεις χρήσεις του ἄν πρέπει να διακριθούν: α) μαζί με συνδέσμους και αναφορικά. β) στην απόδοση των υποθετικών λόγων. γ) στις επαναληπτικές προτάσεις.

A. MAZI ME SYNDESMOYΣ KAI ANAΦOPIKA: I. τέτοιες λέξεις κανονικά ακολουθ. από υποτ., όπως τα *ἔάν* (= *εἰ ἄν*), *ἦν*, *ἄν*, *ἔπεάν* (= *ἐπεῖ ἄν*), *ἐπήν*: ὅς ἄν *quicunque*, *πρὶν ἄν* κ.λπ.· *ἐπειδάν*, *ὅταν*, *ὀπόταν*· η πρόταση γενικά έχει μέλλοντα στην απόδοση, *εἶδέ κεν ὡς ἔρξης, γνώση*, αν κατά τύχη εσύ πράξεις έτσι, εσύ θα γνωρίζεις, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** στους Επικ. μερικές φορές με ευκτ., *ὡς κε δοίη ᾧ κ' ἐθέλοι*, ώστε να τη δώσει σε οποιονδήποτε ήθελε, σε Ομήρ. Οδ.· σε τέτοιες περιπτώσεις το **κε** ή το **ἄν** δεν επηρεάζουν το ρήμα. **III.** στους Επικ. μερικές φορές *εἰ* και οριστ., *οἷ κέ με τιμήσουσι*, σε Ομήρ. Ιλ. **IV.** στα μεταγεν. ελληνικά το *ἔάν* κ.λπ. παίρνουν οριστική, *ἔάν οἶδαμεν*, σε Κ.Δ. **B. MAZI ME TO RHMA STHN AΠOΔOΣH:** δηλώνοντας ότι η υπόθεση εξαρτάται από κάποια κατάσταση· *ἦλθεν*, ήρθε, *ἦλθεν ἄν*, θα είχε έρθει, *ἔλθοι*, μπορεί να έρθει, *ἔλθοι ἄν*, θα ερχόταν· **I.** με οριστ., **1.** με παρατ. και αόρ. η πρόταση δηλώνει μη εκπλήρωση μιας κατάστασης, και η απόδοση εκφράζει αυτό που θα ήταν ή θα μπορούσε να ήταν, αν ο όρος είχε εκπληρωθεί. Ο παρατ. με *ἄν* αναφέρεται σε συνεχόμενη πράξη σε παροντικό ή παρελθοντικό χρόνο, ενώ ο αόρ. γενικά για πράξη στο παρελθόν· *οὐκ ἄν νήσων ἐκράτει*, *εἰ μὴ ναυτικόν εἶχεν*, δεν θα είχε την κυριαρχία των νησιών, αν δεν είχε στόλο, σε Θουκ.· *εἰ ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδὲν ἄν ἔπραξεν*, αν είχε σχηματίσει αυτή τη γνώμη, δε θα είχε επιτύχει τίποτα, σε Δημ.· η πρόταση συχνά εννοείται, *οὐ γὰρ ἦν ὅτι ἄν ἐποίειτε*, γιατί δεν υπήρχε τίποτα που μπορούσες να είχες κάνει (δηλ. αν είχες προσπαθήσει), στον ιδ.· απ' όπου η οριστ. με το *ἄν* αντιπροσωπεύει δυνητική χροιά· *ἦλθε τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἄν*, αυτή η μομφή πιθανόν να είχε έρθει, σε Σοφ. **2.** στους Επικ. με οριστ. μέλ. ώστε να μετατρέψει το απλό μέλ. *καὶ κέ τις ᾧδ' ἐρέει*, και κάποιος τάχα θα μιλήσει έτσι, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** με υποτ. στους Επικ. όπως στην οριστ. μέλ., *εἰ δέ κε μὴ δώησιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι*, δηλ. θα την πάρω μόνος μου, στο ιδ. **III.** με ευκτ., **1.** μετά από πρόταση σε ευκτ. με το *εἰ* ή κάποια αναφορική λέξη, *εἴ μοι τι πίθοι, τό κεν πολὺ κέρδιον εἶη*, αν θα μου ήταν υπάκουος θα ήταν πολύ καλύτερα, στο ιδ.· μερικές φορές με οριστ. στην πρόταση, *καὶ νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο, εἰ μὴ νόησε*, θα είχε χαθεί, αν αυτή δεν καταλάβαινε, στο ιδ.· μερικές φορές ο χρόνος στην πρόταση είναι ενεστ. ή μέλ. και η ευκτ. με το *ἄν* στην απόδοση, μέλ. *φρούριον εἰ ποιήσονται, βλάπτειεν ἄν*, αν τυχόν θα χτίσουν φρούριο, μπορεί να βλάψουν, σε Θουκ. **2.** η πρόταση συχνά εννοείται· *τόνδ' οὐ κε δύ' ἀνέρε ἀχλίσσειαν*, δύο άνδρες δε θα μπορούσαν να σηκώσουν την πέτρα (δηλ. αν το επιχειρούσαν), σε Ομήρ. Ιλ.· απ' όπου η ευκτ. με το *ἄν* αποκτά δυνητική σημασία, *βουλόμην ἄν*, θα ήθελα, Λατ. *velim* (αλλά *ἐβουλόμην ἄν*, θα επιθυμούσα, αν ήταν για οποιαδήποτε ωφέλεια, *vellem*). **3.** η ευκτ. με *ἄν* αποκτά τη δύναμη ήπιας προσταγής ή παράκλησης, *χωροῖς ἄν εἴσω*, μπορείς να προχωρήσεις, σε Σοφ.· *κλύοις ἄν ἦδη*, άκουσέ με τώρα, στον ιδ. **IV.** με απαρ. και μτχ.· το απαρ. ενεστ. ή μτχ. αντιπροσωπεύει την οριστ. παρατ., *φησὶν αὐτοὺς ἐλευθέρους ἄν εἶναι, εἰ τοῦτο ἔπραξαν*, λέει ότι τώρα θα ήταν ελεύθεροι, αν είχαν κάνει αυτό, σε Δημ.· *ἀδυνάτων ἄν ὄντων (ὕμῶν) ἐπιβοηθεῖν*, όταν θα γινόσαστε άνίκανοι να βοηθήσετε, σε Θουκ.· ή αντικαθιστά την ευκτ. ενεστ.

φησίν αὐτούς ἐλευθέρους ἄν εἶναι, εἰ τοῦτο πράξειαν, λέει πως στο εξής θα ήταν ελεύθεροι, αν έκαναν αυτό, σε Ξεν.· το απαρ. ή μητχ. αορ. αντικαθιστά την οριστ. ή εύκτ. αορ., οὐκ ἄν ἠγεῖσθ' αὐτόν κἄν ἐπιδραμεῖν, δεν το νομίζεις, ακόμα και αν είχε τρέξει προς τα εκεί; σε Δημ.· οὐδ' ἄν κρατῆσαι αὐτούς τῆς γῆς ἠγοῦμαι, νομίζω πως δεν θα ήταν καν αφέντες της γης, σε Θουκ.· οὔτε ὄντα οὔτε ἄν γενόμενα, δηλ. πράγματα που δεν είναι και δε θα συμβούν ποτέ, στον ίδ.· ομοίως απαρ. ή παρακ. (ή υπερσ.), πάντα ταῦθ' ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄν ἐαλωκέναι (φήσειεν ἄν), θα έλεγε ότι όλα αυτά θα είχαν καταστραφεί από τους βαρβάρους, σε Δημ. Γ. ΣΤΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ: με οριστ. παρατ. και αορ., για να εκφράσει όρο εκπληρωμένο οποτεδήποτε προκύπτει η συνθήκη· εἶτα πῦρ ἄν οὐ παρῆν, έπειτα δεν θα υπήρχε καθόλου φωτιά αναμμένη, δηλ. δεν υπήρξε ποτέ, σε Σοφ.· διηρώτων ἄν αὐτούς τί λέγοιεν, σε Πλάτ. Δ. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: I. θέση του ἄν: 1. Το ἄν μπορεί να χωρίζεται από τα απαρ. του από ρήματα όπως το οἶομαι, δοκέω, ώστε να παρουσιάζεται ότι ανήκει στην οριστ. ενεστ.· και νῦν ἡδέως ἄν μοι δοκῶ κοινωνῆσαι, νομίζω πως θα έπρεπε, σε Ξεν.· στην παράδοση περίπτωση του οὐκ οἶδ' ἄν εἰ, το ἄν ανήκει όχι στο οἶδα, αλλά στο ρήμα που ακολουθεί, οὐκ οἶδ' ἄν εἰ πείσαιμι = οὐκ οἶδα εἰ πείσαιμι ἄν, σε Ευρ. 2. Το ἄν δεν ξεκινά ποτέ πρόταση. II. επανάληψη του ἄν: στην απόδοση το ἄν μπορεί να επαναλαμβάνεται με το ίδιο ρήμα, ὡστ' ἄν, εἰ σθένος λάθοιμι, δηλώσαιμι' ἄν, σε Σοφ.

ἄν[ᾱ], Αττ. συνδ. *έάν*, ἦν, συχνά στον Πλάτ. κ.λπ.· πρβλ. [κἄν](#).

ἄν, κράση του ἄ ἄν, qmaecunque, σε Σοφ.

ἄν, ποιητ. αντί *ανά*, πριν το δ κ.λπ. βλ. [ἄνά](#) A· πρβλ. [ἄμ](#).

ἄν, συγκεκ. αντί *ἄνα*, βλ. [ἄνά](#) VI.2.

ἄν- ή **ἄνα-**, το αρνητ. πρόθεμα (του οποίου το α στερητικό είναι σύντομος τύπος) πριν τα φωνήεντα, *ἄν-αίτιος*, *ἄν-ώδυνος* (αλλά βλ. [ἄ-έκων](#), [ἄ-ελπτος](#), [ἄ-εργος](#))· ο ολόκληρος τύπος παραμένει στα *ἄνά-εδνος*, *ἄνά-ελπτος*.

ἄνά[ἄνᾱ], πρόθ. συντασσομένη με γεν., δοτ. και αιτ. Ριζική σημασία: πάνω, πάνω σε, αντίθ. προς το *κατά*.

A. ΜΕ ΓΕΝ., *ἄνά νηός*, πάνω σε πλοίο, σε Ομήρ. Οδ. **B.** ΜΕ ΔΟΤ., πάνω, πάνω σε, *ἄνά σκήπτρω*, πάνω στο σκήπτρο, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄνά ὦμω*, πάνω στον ώμο, σε Ομήρ. Οδ. **Γ.** ΜΕ ΑΙΤ., γενικά εννοώντας κίνηση προς τα πάνω. **I.** λέγεται για τόπο· πάνω, πάνω σε, *ἄνά τὸν ποταμόν*, σε Ηρόδ.· *ἄνά δῶμα*, άνω και κάτω στο σπίτι, μέσα και έξω από αυτό, σε Ομήρ. Ιλ.· ομοίως, *ἄνά στρατόν*, ἄστυ, ὄμιλον, σε Όμηρ.· *ἄνά στόμα ἔχειν*, έχω συνεχώς μέσα στο στόμα, στον ίδ. **II.** λέγεται για χρόνο· κατά τη διάρκεια, *ἄνά νύκτα*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἄνά τὸν πόλεμον*, σε Ηρόδ.· *ἄνά χρόνον*, στο πέρασμα του χρόνου, στον ίδ.· *ἄνά πᾶσαν τὴν ἡμέραν*, στον ίδ.· αλλά, *ἄνά πᾶσαν ἡμέραν*, με επιμεριστική σημασία, μέρα με τη μέρα, στον ίδ. **III.** επιμεριστικώς επίσης με αριθμητικά, *ἄνά πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας*, (βημάτισαν) στο ρυθμό των πέντε παρασάγγων την ημέρα, σε Ξεν.· *κλισίας ἄνά πενήκοντα*, ομάδες στην ποσότητα των πενήντα η καθεμιά, σε Κ.Δ.· *ἔλαβαν ἄνά δηνάριον*, ένα δηνάριο ο καθένας, στο ίδ. **IV.** *ἄνά κράτος*, μέχρι τη τελική (ολόκληρη ή μέγιστη) δύναμη, με όλη τη δύναμη, *ἄνά κράτος φεύγει*, ἀπομάχεσθαι, σε Ξεν.· *ἄνά λόγον*, σε αναλογία, σε Πλάτ. **Δ.** ΧΩΡΙΣ ΠΤΩΣΗ, ως επίρρ., **1.** πάνω σε αυτό, εκεί πάνω, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** παντού, *μέλανες δ' ἄνά βότρυες ἦσαν*, παντού υπήρχαν σταφύλια, σε Ομήρ. Ιλ. **Ε.** ΣΤΑ ΣΥΝΘ., **1.** προς τα πάνω, πάνω, όπως στο *ἀναβαίνω*, *ἀνίστημι*. **2.** με τη σημασία

της αύξησης ή ολοκλήρωσης, όπως στο *ἀνακρίνω*. **3.** ξανά, όπως το *ἀναβλαστάνω*, *ἀναγεννάω*. **4.** πίσω, προς τα πίσω, όπισθεν, *ἀναχωρέω*. **ΣΤ. 1.** Το *ἄνα* από αναστροφ. αντί *ἀνάστηθι*, σήκω! εγέρσου! *ἀλλ' ἄνα*, σε Όμηρ. **2.** το *ἄν* συγκεκ. αντί *ἀνέστη*, σηκώθηκε, αναστήθηκε, σε Όμηρ. Ιλ.

ἄνα[ἄνᾱ], κλητ. αντί *ἄναξ*, βασιλιά, *Ζεῦ ἄνα*, σε Όμηρ.

ἀναβάδην[βᾶ], επίρρ. (*ἀναβαίνω*), αυτός που ανεβαίνει, με ανηφορική κλίση, στον Αριστοφ. Ψηλά, στα ύψη.

ἀνα-βαίνω, μέλ. -*βήσομαι*· (αντί αορ. α' βλ. παρακ. Β), αόρ. β' *ἀνέβην*, παρακ. -*βέθηκα* — Μέσ. αόρ. α' -*εθησάμην*, Επικ. γ' ενικ. -*εθήσετο*, βλ. παρακ. Β·

A. I. 1. ανεβαίνω, ανηφορίζω, πηγαίνω προς τα πάνω, με αιτ. τόπου, σε Όμηρ.· *φάτις ἀνθρώπους ἀναβαίνει*, η φήμη ακολουθεί τους ανθρώπους, σε Όμηρ. Οδ.· με πρόθ., *ἄν. ἐς δίφρον*, σε Όμηρ. Ιλ.· *ἄν. ἐπὶ οὔρεα*, σε Ηρόδ.· με δοτ., ποδοπατώ, ποδοβολώ, σε Όμηρ. Ιλ.· με σύστ. αντ., *ἄν. στόλον*, εξέρχομαι σε εκστρατεία, σε Πίνδ. **II.** Ειδικές χρήσεις: **1.** ανεβαίνω σε πλοίο, εισέρχομαι, επιβαίνω, σε Όμηρ.· *ἐς Τροίην ἄν.*, εισέρχομαι σε πλοίο για τη Τροία, σε Όμηρ. Οδ. κ.λπ. **2.** ανεβαίνω σε πλάτη αλόγου, *ἄν. ἐφ' ἵππον, ἐφ' ἵππου*, σε Ξεν.· *ἀπόλ., ἀναβεθηκώς*, επιβιβασμένος, στον ίδ. **3.** λέγεται για πορεία στην ξηρά, ανεβαίνω από τα παράλια στην Κεντρική Ασία, σε Ηρόδ., Ξεν.· πρβλ. [ἀνάβασις](#) I. 2. **4.** λέγεται για ποτάμια, φουσκώνω, αυξάνω, σηκώνομαι, σε Ηρόδ.· *ἄν ἐς τὰς ἀρούρας*, υπερχειλίζω την ξηρά, στον ίδ. **5.** στην Αττ., *ἄν. ἐπὶ τὸ βῆμα* ή *ἀναβαίνειν* μόνο του, ανέρχομαι στο βήμα, σε Δημ.· *ἄν. ἐπὶ* ή *εἰς τὸ πλῆθος, τὸ δικαστήριον*, έρχομαι ενώπιον του λαού, παρουσιάζομαι στο δικαστήριο, σε Πλάτ. **III. 1.** λέγεται για πράγματα και γεγονότα, καταλήγω, αποδεικνύομαι, τελειώνω, όπως το *ἀποβαίνω, ἐκβαίνω*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **2.** έρχομαι σε, καταντώ, *εἶς τινα*, στον ίδ. **B.** Ο αόρ. α' *ἀνέβησα* χρησιμοποιείται ως αόρ. του *ἀναβιβάζω* με μεταβατική σημασία, κάνω κάποιον να ανέβει, ιδίως επιβιβάζω σε πλοίο, σε Όμηρ. Ιλ., Πίνδ.· ομοίως Μέσ., *ἀνεθήσετο*, σε Όμηρ. Οδ.

ἀνα-βακχεύω, μέλ. -*σω*, **I.** διεγείρω σε βακχική μανία, σε Ευρ.· πρβλ. το επόμ. **II.** αμτβ., ξεσπώ σε βακχική μανία, στον ίδ.

ἀνα-βακχιόω, = το προηγ., σε Ευρ.

ἀνα-βάλλω, μέλ. -*θᾶλῶ*, αόρ. β' *ἀν-έβᾶλλον*·

A. I. ρίχνω ή τινάζω, σε Θουκ., Ξεν. **II.** αναβάλλω, ακυρώνω, σε Όμηρ. Οδ.· *ἄν.τινά,* τον παρεμποδίζω με προφάσεις, σε Δημ. — Παθ., αναβάλλομαι, σε Θουκ. **III.** διατρέχω κίνδυνο, *ἐγὼ σφε θάψω κανά κίνδυνον θαλῶ = καὶ ἀναθαλῶ*, σε Αισχύλ. **B.** Μέσ., **I.** ανακρούω, ξεκινώ να παίζω ή να τραγουδώ (πρβλ. [ἀναβολή](#) II), σε Όμηρ. Οδ., Αριστοφ. **II.** καθυστερώ, κωλυσιεργώ, σε Όμηρ. Ιλ., Αριστοφ. κ.λπ. **III.** ρίχνω πάνω μου το μανδύα, τον φορώ στους ώμους, σε Αριστοφ., Πλάτ.· *ἀναβεβλημένος*, με το χιτώνα ριγμένο πάνω ή πίσω, σε Δημ.· πρβλ. [ἀναβολή](#) I. 2.

ἀνα-βαπτίζω, μέλ. -*σω*, βυθίζω επανειλημμένα, σε Πλούτ.

ἀνάβάσις, ποιητ. **ἄμβασις**, -*εως*, ή (*ἀναβαίνω*), **I. 1.** αναρρίχηση, ανέβασμα, ανέβασμα στη ράχη αλόγου, σε Ξεν.· *πᾶσα ἄμβασις = πάντες ἀναβάται*, όλοι οι υπεείς, σε Σοφ. **2.** επιχείρηση από τα παράλια προς την Κεντρική Ασία, όπως εκείνη του Κύρου του Νεώτερου, σε Ξεν. **II.** άνοδος, ανηφοριά, ανέβασμα πύργου ή βουνού, σε Ηρόδ., Θουκ.

ἀνα-βαστάζω, μέλ. -*σω*, ανεγείρω ή σηκώνω προς τα πάνω, κουβαλώ, σε Λουκ.

ἀναβάτης[βᾶ], -ου, ὁ, ποιητ. **ἀμβάτης** (ἀναβαίνω), αυτός που έχει ανεβεί, που έχει αναρριχηθεί, λέγεται για τον Πειθέα πάνω σε δέντρο, σε Ευρ.· λέγεται για ιππέα, σε Ξεν.

ἀναβάτικος, -ή, -όν (ἀναβαίνω), επιδέξιος στην ανάβαση, ἐπὶ τοὺς ἵππους, σε Ξεν.

ἀναβάτός, Επικ. **ἀμβατός**, -όν (ἀναβαίνω), είμαι ανεβασμένος ή αυτός τον οποίο μπορεί να ανεβεί κάποιος, εύκολος την αναρρίχηση, σε Όμηρ.

ἀνα-βέβρυχεν, παρακ. με ενεστ. ἀνα-βρύζω σε αχρηστία, ἀναβέβρυχεν ὕδωρ, ανέβλυζε ή κόχλαζε το νερό, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-βιβάζω, αόρ. α' -εθίβασα — Μέσ. μέλ. Απτ. -βιβῶμαι· Ενεργ. του ἀναβαίνω, I. προκαλώ ανάβαση, κάνω κάποιον να ανέβει, ἐπὶ πύργον, σε Ηρόδ., Ξεν. II.

Ειδικότερες χρήσεις: **1.** ἀν τινά ἐφ. ἵππον, επιβιβάζω κάποιον στη ράχη αλόγου, στον ίδ.· ἐπ' ἄρμα, σε Ηρόδ. **2.** ἀν. ναῦν, τραβῶ πλοίο προς την ξηρά, σε Ξεν. **3.**

Μέσ., ἀναβιβάζεσθαι τινας ἐπὶ τὰς ναῦς, τους ανεβάζω στο πλοίο, σε Θουκ.· ἀπόλ., ἀναβιθασάμενοι, στον ίδ. **4.** στην Αθήνα, προσάγω στο δικαστήριο ως μάρτυρα, σε Πλάτ. κ.λπ.· Μέσ., λέγεται για υπόδικο, προσάγω τη γυναίκα και τα παιδιά, ώστε να προκαλέσω οίκτο, στον ίδ. **5.** Παθ., **α)** ἀναβιβάζεσθαι εἰς τιμὴν, ανέρχομαι σε υψηλά αξιώματα, σε Πλούτ. **β)** ἀν. τοὺς φθόγγους, τους μετριάζω, τους κάνω ηπιότερους, στον ίδ.

ἀναβίβαστέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει κάποιος να ανεβεί, σε Πλάτ.

ἀνα-βιώω=ἀναβιώσκομαι, μέλ. -βιώσομαι, αόρ. β' ἀνεβίων ή -εβίου· παρακ. -βεβίωκα· επανέρχομαι στη ζωή, ξαναζώ, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ἀναβίωσις, -εως, ή, αναβίωση, επαναφορά στη ζωή, σε Πλούτ.

ἀνα-βιώσκομαι, ως Παθ., I. = ἀναβιώω, σε Πλάτ. II. ως αποθ. του ἀναβιώω, επαναφέρω στην ζωή, στον ίδ.· αόρ. α' ἀνεβιωσάμην, στον ίδ.

ἀνα-βλαστάνω[ᾶ], μέλ. -βλαστήσω, αόρ. β' -έβλαστον· ξαναφυτρώνω, βγάζω νέα βλαστάρια, λέγεται για φυτά, σε Πλάτ.· λέγεται για πόλη, σε Ηρόδ.· χρησιμοποιείται για κακοτυχία, αναραίνομαι, υπεραυξάνομαι, στον ίδ.

ἀνα-βλέπω, μέλ. -βλέψω ή -βλέψομαι· αόρ. α' -έβλεψα· I. **1.** κοιτώ ερευνητικά, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· ἀν. πρὸς τινα, τον κοιτώ στο πρόσωπο, σε Ξεν. **2.** βλέπω προς τα πάνω, με αιτ., σε Ευρ.· επίσης με δοτ., στον ίδ. **3.** με σύστ. αντ., ἀν. φλόγα, ρίχνω φλογερό βλέμμα, στον ίδ. II. ανακτώ την όρασή μου, σε Ηρόδ., Πλάτ.· πάλιν ἀν., σε Αριστοφ.

ἀνάβλεψις, -εως, ή, I. κοίταγμα προς τα πάνω, σε Αριστ. II. ανάκτηση όρασης, σε Κ.Δ.

ἀνάβλησις, -εως, ή (ἀναβάλλω), αναβολή, καθυστέρηση, σε Ομήρ. Ιλ.

ἀνα-βλύζω, ποιητ. **ἀμβλ-**· αόρ. α' ἀνέβλυσα, απαρ., ἀναβλύσαι· **1.** αναβλύζω, αναδίδω, με αιτ., σε Ανθ. **2.** αμτβ., εξορμώ, εκχέομαι με ορμή, σε Θεόκρ.

ἀναβόᾳμα, ποιητ. **ἀμβ-**, -ατος, τό, δυνατή κραυγή, σε Αισχύλ.

ἀνα-βοάω, μέλ. -ήσομαι, Δωρ. -άσομαι· (το ἀναβοάσω είναι υποτ. αορ. α'), αόρ. α' ἀνεβόησα, Ιων. ἀνέβωσα, μτχ. ἀμβώσας· **1.** φωνάζω δυνατά, βγάζω δυνατή ιαχή, κραυγάζω, σε Ηρόδ., Ευρ.· λέγεται για ιαχή πολέμου, σε Ξεν.· με απαρ., φωνάζω ότι..., στον ίδ. **2.** με αιτ. πράγμ., κραυγάζω κάτι, σε Ευρ.· επίσης θρηνώ γοερά για δυστυχία που με βρήκε, σε Αισχύλ., Ευρ. **3.** με αιτ. προσ., επικαλούμαι, στον ίδ.

ἀναβολάς, -άδος, ή, βλ. [ἀμβολάς](#).

ἀναβολεύς, -έως, ἢ (ἀναβάλλω), θεράπων δούλος, υπηρέτης που βοηθά κάποιον να ανέβει, σε Πλούτ.

ἀναβολή, ποιητ. **ἀμβολή**, ἢ (ἀναβάλλω)· **I.** λέγεται για πράγματα, **1.** αυτό που ρίχνεται, που επιχέεται, σωρός χώματος, σε Ξεν. **2.** αυτό που ρίχνεται στους ώμους, μανδύας, χιτώνας, σε Πλάτ.· ο τρόπος που τον φορούν, σε Λουκ.· πρβλ. [ἀναβάλλω](#) B III. **II.** ως ενέργεια: **1.** πρελούδιο, προοίμιο της λύρας, σε Πίνδ.· διθυραμβική ωδή, σε Αριστοφ.· βλ. [ἀναβάλλω](#) B I. **2.** καθυστέρηση, αναβολή, σε Ηρόδ., Θουκ.· οὐκ ἐς ἀμβολάς, χωρίς καθυστέρηση, σε Ευρ.· βλ. [ἀναβάλλω](#) B II. **3.** αμτβ., ανέγερση, φούσκωμα, σε Αριστ.

ἀνα-βράσσω, Αττ. -**βράττω**, κυρίως στον ενεστ. βράζω, κοχλάζω, με αιτ., σε Αριστοφ.· απόλ., ἀναβράττετ' ἐξοπτᾶτε, στον ίδ.

ἀνάβραστος, -ον (ἀναβράσσω), βρασμένος, σε Αριστοφ.

***ἀναβράχω**, βλ. [ἀνέβραχε](#).

ἀναβρόξιε, **ἀναβροχέν**, βλ. [βρόχω](#).

ἀνα-βρυάζω, μέλ. -ξω, χλιμιντρίζω δυνατά, λέγεται για άλογα, σε Αριστοφ.

***ἀναβρύζω**, βλ. [ἀναβέβρυχεν](#).

ἀνα-βρῦχάομαι, αποθ., βρυχώμαι δυνατά, σε Πλάτ.

ἀν-αγγέλλω, μέλ. -ελῶ, αόρ. α' -ήγγεϊλα, παρακ. —ήγγελκα· μεταφέρω αγγελίες, ειδήσεις από, αναφέρω, σε Αισχύλ., Ευρ.· τῷ Βρασίδᾳ τὴν ξυνθήκην, σε Θουκ. — Παθ. με μτχ., ἀνηγγέλθη τεθνεώς, αναφέρθηκε, ανακοινώθηκε ότι πέθανε, σε Πλούτ.

ἀν-άγγελος, -ον, τόπος από τον οποίο δεν επιστρέφει κανένας αγγελιαφόρος, σε Ανθ.

ἀνα-γελάω, μέλ. -άσομαι, γελώ δυνατά, ἀναγελάσας, σε Ξεν.

ἀνα-γεννάω, μέλ. -ήσω, γεννώ εκ νέου, αναγεννώ, αναπαράγω, σε Κ.Δ.

ἀν-ᾄγέομαι, Δωρ. αντί ἀνηγέομαι.

ἀνα-γεύω, μέλ. -σω, δίνω γεύση, με αιτ. προσ., σε Αριστοφ.

ἀνα-γινώσκω, Ιων. και έπειτα -γινώσκω· **I.** Επικ. χρήση ιδίως στον αόρ. β' **ἀν-έγνω**, γνωρίζω καλά, ξέρω με βεβαιότητα, σε Όμηρ., Ηρόδ. **2.**

ξαναγνωρίζω, αναγνωρίζω, συνειδητοποιώ· αναγνωρίζω κάτι ως δικό μου, αποκτώ, Λατ. agnoscere, σε Όμηρ., Ηρόδ. **III.** Αττ. χρήση, μέλ. **ἀναγνώσομαι**, αόρ. β' **ἀνέγνω**, παρακ. **ἀνέγνωσμαι** κ.λπ.· λέγεται για χαρακτήρες γραφικούς, τους γνωρίζω πάλι και έτσι τους διαβάζω, σε Αριστοφ. κ.λπ.· **ἀναγνώσεται** (ενν. *ο γραμματεύς*), **ἀνάγνωθι**, σε Δημ.· **ἀναγινώσκοντες**, οι μαθητές, σε Πλούτ. **III.** Ιων. χρήση, αόρ. α' **ἀνέγνωσα**, πείθω ή επηρεάζω κάποιον να κάνει κάτι, με αιτ. και απαρ., σε Ηρόδ.· το απαρ. μερικές φορές παραλείπεται, *ὡς ἀνέγνωσε*, όταν τον είχε πείσει, στον ίδ.· ο ενεστ. χρησιμ. ομοίως *ἀπαξ*, *ἀναγινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλέα*, στον ίδ.· ομοίως στον αόρ. α' Παθ. *ἀνεγνώσθην*, πείσθηκα να κάνω κάτι, με απαρ., στον ίδ.

ἀναγκάζω, μέλ. -άσω, παρακ. *ἠνάγκᾱκα*, υπερσ. -ειν· (ἀνάγκη)· βιάζω, εξαναγκάζω, κυρίως με αιτ. προσ. και απαρ., *ἀν. τινὰ ποιεῖσθαι τι, λέξειν* κ.λπ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· ομοίως, Παθ., *ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι*, στον ίδ.· χωρίς το απαρ., *ἀναγκάζεσθαι τι*, είμαι αναγκασμένος να κάνω κάτι, σε Πλάτ. κ.λπ.· επίσης, *ἀναγκάζειν τινὰ ἔς τι*, σε Θουκ. **2.** με αιτ. προσ. μόνο, εξαναγκάζω κάποιον με ισχυρά επιχειρήματα, σε Πλάτ. — Παθ., *ἠναγκάσθην*, πιέστηκα, βασανίστηκα, σε Σοφ.· *ἠναγκασμένος, ἀναγκασθείς*, κάτω από πίεση, εξαναγκασμό, σε Θουκ. **3.** με αιτ. πράγμ. μόνο, επιβάλλω δια της βίας, σε

Ευρ. 4. με αιτ. πράγμ. και απαρ., ισχυρίζομαι ότι κάτι είναι απαραίτητως έτσι ή αλλιώς, σε Πλάτ.

ἀναγκαίη, ἡ, Επικ. και Ιων. αντί *ἀνάγκη*, σε Όμηρ. κ.λπ.

ἀναγκαῖον, τό (ἀνάγκη), τόπος περιορισμού, φυλακή, σε Ξεν.: ἄλλοι διαβάζουν *Ἄνακειον*.

ἀναγκαῖος, -α, -ον και -ος, -ον (ἀνάγκη), με ἡ μέσω βίας· **I.** Ενεργ., **1.** αυτός που δεσμεύει, που ασκεί πίεση, σε Όμηρ. Ιλ.: *ἡμαρ ἄν.*, η ημέρα του περιορισμού, δηλ. της δουλείας, στο ιδ.: ομοίως *ἀναγκαῖα τύχη*, η τύχη, ο κλήρος της δουλείας ἡ ο βίαιος θάνατος, σε Σοφ.: *τῷ τῆς ἀρχῆς ἀναγκαῖω*, από την υποχρεωτική φύση της αρχής μας, σε Θουκ.: *ἐξ ἀναγκαῖου*, κάτω από καταναγκασμό, στον ιδ. **2.** λέγεται για επιχειρήματα, πειστικός, ισχυρός, στον ιδ. **II.** Παθ., αναγκασμένος, εκβιασμένος, *πολεμισταὶ ἄν.*, στρατιώτες δια της βίας είτε θέλουν είτε όχι, σε Όμηρ. Οδ. **2.** αναγκαῖος, απαραίτητος, *ἀναγκαῖόν (έστι)*, όπως το *ἀνάγκη ἐστὶ με απαρ.*, είναι απαραίτητο να γίνει κάτι, σε Ηρόδ. κ.λπ.: *ἀλλά, ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι ποιεῖσθαι*, απαιτούν να γίνουν απαραίτητως, σε Πλάτ. **3.** *τὰ ἀναγκαῖα*, τα απαραίτητα αγαθά, οι ανάγκες, όπως το φαγητό, ο ύπνος, στον ιδ., Ξεν.: *τὰ ἐκ θεοῦ ἄν.*, η καθορισμένη τάξη των πραγμάτων, οι φυσικοί νόμοι, στον ιδ. **4.** ἀπόλυτα απαραίτητος, μόλις επαρκής, επιτακτικός: *ἄν. τροφή — ἡ καθ' ἡμέραν*, σε Θουκ.: *τὸ ἀναγκαιότατον ὕψος*, το ελάχιστο ύψος που ήταν απολύτως απαραίτητο, στον ιδ.: *ἡ ἀναγκαιότητα πόλις*, το λιγότερο που μπορούσε να ονομαστεί πόλη, σε Πλάτ. **5.** λέγεται για πρόσωπα, συνδεδεμένος με φυσικούς δεσμούς, δηλ. συγγενείς ἐξ αἵματος, στον ιδ. κ.λπ.: *οἱ ἀναγκαῖοι*, Λατ. *necessarii*, οι συγγενείς, σε Ξεν. κ.λπ. **III.** επίρρ. -ως, απαραίτητα, κατ' ἀνάγκη, δια της βίας, καταναγκαστικά, *ἀναγκαῖως ἔχει*, πρέπει να γίνει έτσι, σε Ηρόδ.: *ἄν. φέρειν*, όσο καλύτερα μπορεί κάποιος να αντέξει, αντίθ. προς το *ἀνδρείως*, σε Θουκ. **2.** *ἄν. λέγειν*, μόνο τόσο μακριά όσο χρειάζεται, σε Πλάτ.

ἀναγκαστέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του *ἀναγκάζω*, **I.** αυτός στον οποίο πρέπει να επιβληθεῖ βία ἡ καταναγκασμός, σε Πλάτ. **II.** ουδ. -έον, αυτό που πρέπει να επιβληθεῖ, στον ιδ.

ἀναγκαστός, -ῆ, -όν (ἀναγκάζω), εξαναγκαστικός, επιβαλλόμενος δια της βίας, σε Ηρόδ.: *ἄν. στρατεύειν*, υποχρεωμένος να συμμετάσχει στο στρατό, να υπηρετήσῃ στρατιωτικὴ θητεία, σε Θουκ.

ἀνάγκη, Ιων. και Επικ. **ἀναγκαίη, ἡ (ἄγχω)**, **I. 1.** δύναμη, επιβολή, ἀνάγκη, πίεση, σε Όμηρ. κ.λπ.: *ἀνάγκη*, μέσω βίας, κατ' ἀνάγκη ἡ με Ενεργ. σημασία, με βία, με πίεση, στον ιδ.: ομοίως *ὑπ' ἀνάγκης, ἐξ ἀνάγκης, δι' ἀνάγκης, πρὸς ἀνάγκην, κατ' ἀνάγκην*, σε Αττ.: *ἀνάγκη ἐστὶ με απαρ.* είναι ζήτημα αναγκαιότητας να γίνει κάτι, σε Όμηρ. κ.λπ.: με δοτ. προσ., *ἄν. μοι σχεθεῖν*, σε Αισχύλ.: στους Τραγ. *πολλή γ' ἀνάγκη, πολλή 'στ' ἀνάγκη ἡ πολλή μ' ἀνάγκη*, μαζί με το οποίο πρέπει να προστεθεῖ απαρ. **2.** πραγματικὴ δύναμη, βία, μαρτύριο, βασανισμός, σε Ηρόδ. κ.λπ.: μεταφ., *δολοποιὸς ἄν.*, δηλ. το στρατήγημα του Νέσσου, σε Σοφ. **3.** σωματικός πόνος, αγωνία, σπαραγμός, *κατ' ἀνάγκην ἔρπειν*, με πόνο, στον ιδ.: *ὑπ. ἀνάγκης βοᾶν*, στον ιδ. **II.** ομοίως προς το Λατ. *hecessitudo*, δεσμός αἵματος, συγγενική σχέση, συγγένεια, σε Λυσ. κ.λπ.

ἀνα-γνάμπτω, μέλ. -ψω, **1.** λυγίζω προς τα πίσω — Παθ., *αἰχμὴ ἀνεγνάμφθη*, η αιχμή του δόρατος λύγισε, σε Όμηρ. Ιλ. **2.** λύνω, χαλαρώνω, *δεσμόν*, σε Όμηρ. Οδ.

ἀνα-γνοῖην, ευκτ. αορ. β' του *ἀναγιγνώσκω*.

ἄν-αγνος, -ον, ἀκάθαρτος, ανίερος, μολυσμένος, ἀνόσιος, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ἀναγνῶναι, απαρ. αορ. β' του *ἀναγιγνώσκω*.

ἀναγνώρισις, -εως, ἤ, αναγνώριση, σε Πλάτ.· στην Τραγωδία, σε Αριστ.

ἀναγνωρισμός, ὁ = *ἀναγνώρισις*, σε Αριστ.

ἀνάγνωσις, -εως, ἤ, 1. αναγνώριση, σε Ηρόδ. **2.** διάβασμα, σε Πλάτ.

ἀνάγνωσμα, -ατος, τό (ἀναγιγνώσκω), κείμενο αναγνωσμένο δυνατά, κήρυγμα, διάγγελμα, σε Λουκ.

ἀναγνώστης, -ου, ὁ (ἀναγιγνώσκω), αναγνώστης, δούλος ασκημένος στην ανάγνωση, σε Πλούτ.

ἀναγνωστικός, -ή, -όν (ἀναγιγνώσκω), κατάλληλος προς ανάγνωση, αντίθ. προς το *ἀγωνιστικός*, σε Αριστ.

ἀναγόρευσις, -εως, ἤ, δημόσια αναγόρευση, ανακήρυξη, σε Ψηφ. παρά Δημ.

ἀν-ἄγορεύω, παρατ. -*ηγόρευον*, μέλ. -*εύσω*, αόρ. α' -*ηγόρευσα* — Παθ. αόρ. α' -

ηγορεύθην, παρακ. -*ηγόρευμαι*· (αλλά ο μέλ. και αόρ. συμπληρώνονται κυρίως από το *ἀν-ερῶ, ἀν-εἶπον*)· ανακηρύσσω δημόσια, σε Αισχίν. — Παθ., ανακηρύσσομαι, *ἀναγορευέσθω νικηφόρος*, σε Πλάτ.

ἀναγραπτέον, ρημ. επίθ. του *ἀναγράφω*, αυτό που πρέπει να αναγράφει, *εὐεργέτην ἀν. τινά*, σε Λουκ.

ἀνάγραπτος, -ον (ἀναγράφω), εγγεγραμμένος, αναγεγραμμένος, σε Θουκ.

ἀναγρᾶφέυς, -έως, ὁ (ἀναγράφω), αρμόδιος για τις αναγραφές, τις καταχωρήσεις, γραμματέας, σε Λυσ.

ἀναγρᾶφή, ἡ (ἀναγράφω), I. καταχώρηση, αναγραφή, εγγραφή, λέγεται για συνθήκες και άλλα παρόμοια, σε Αριστ. II. καταγραφή, εγγραφή, σε Πλάτ.

ἀνα-γράφω, μέλ. -*ψω*, I. **1.** εγχαράττω και στήνω, λέγεται για συνθήκες, νόμους κ.λπ.· χαράζω, εγγράφω, *ἀν. τι ἐν στήλῃ ἢ ἐς στήλην*, σε Θουκ., Δημ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, καταχωρώ το όνομά του, σε Ισοκρ. — Παθ., *ἀναγραφήναι πατρόθεν*, είναι εγγεγραμμένος με το πατρικό του όνομα, σε Ηρόδ.· *ἀναγράφεσθαι εὐεργέτης*, καταχωρείται, αναγράφεται ως ευεργέτης, στον ίδ. II. περιγράφω μαθηματικά, σε Πλάτ. (στη Μέσ.). III. ονομάζω, αποκαλώ, σε Πλούτ.

ἀνα-γρύζω, μόνο στον ενεστ., συνεχίζω να μουρμουρίζω, σε Αριστοφ.

ἀνα-γυμνῶ, μέλ. -*ώσω*, απογυμνώνω, αποκαλύπτω, σε Πλουτ.

ἀν-άγω, μέλ. -*άξω*, αόρ. β' *ἀνήγαγον*·

A. I. 1. οδηγώ από ένα χαμηλότερο σημείο σ' ένα ψηλότερο, σε Θέογν. κ.λπ. **2.**

οδηγώ στην ανοιχτή θάλασσα, μεταφέρω μέσω θαλάσσης, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ἀν. ναῦν*, βάζω πλοίο στη θάλασσα, σε Ηρόδ.· απόλ. με την ίδια σημασία, στον ίδ.· — είναι

περισσότερο συνήθες στη Μέσ. **3.** φέρνω από την ακτή προς την ενδοχώρα, σε

Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· ιδίως από την Μικρά Ασία στην Κεντρική Ασία, σε Ξεν. **4.**

σηκώνω, φέρνω από τους νεκρούς, σε Ησίοδ., Αισχύλ. **5.** *ἀν. χορόν*, διευθύνω, οδηγώ χορό, σε Ησίοδ., Ευρ. κ.λπ.· επίσης, *ἀν. ὀρτήν*, πανηγυρίζω εορτή, εορτάζω,

σε Ηρόδ. **6.** ανασηκώνω, εγείρω, *κάρα, τὸ ὄμμα*, σε Σοφ. κ.λπ. **7.** *ἀν. παιᾶνα*,

υψώνω τον παιάνα, στον ίδ. **8.** με διάφορες σημασίες, *ἀν. αἶμα*, ξερνώ αίμα, σε

Πλούτ.· *ἀν. ποταμόν*, ανυψώνω το νερό του ποταμού (πάνω από τις όχθες του), σε

Λουκ.· *ἀν. φάλαγγα*, όπως το *ἀναπτύσσειν*, σε Πλούτ.· προσάγω φυλακισμένο για

ανάκριση, σε Ξεν. κ.λπ. II. **1.** επαναφέρω, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** ανάγω κάτι σε κάτι άλλο,

σε Δημ. **3.** ανοικοδομώ, σε Πλούτ. **4.** υπολογίζω ή λογαριάζω, στον ίδ. **5.** αμτβ. (ενν.

ἑαυτόν), αποσύρω, αποτραβιέμαι, υποχωρώ, οπισθοχωρώ, σε Ξεν.· *ἐπὶ πόδα ἀν.*,

υποχωρώ με πρόσωπο προς τον εχθρό. **6.** μειώνω σε ποσότητα, συστέλλω, σε Δημ.

B. 1. Μέσ. και Παθ., ανοίγομαι στη θάλασσα, σαλπάρω, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.·

ἀναχθῆναι, σε Ηρόδ.· ἀναχθείς, σε Αισχύλ. **2.** μεταφ., καθίσταμαι έτοιμος, προετοιμάζομαι, ὡς έρωτήσων, σε Πλάτ.

ἀναγωγή, ή, (ἀνάγω), αναγωγή, οδήγηση, ιδίως πλοίου στην ανοιχτή θάλασσα, έκπλους, σε Θουκ. κ.λπ. **II.** επαναφορά, επιστροφή· απόδοση κατά το νόμο, σε Πλάτ.

ἀν-άγωγος, -ον (άγωγή), αυτός που έχει φτωχή ή άσχημη εκπαίδευση· λέγεται για άλογα, ατίθασος, αδάμαστος, σε Ξεν. κ.λπ.

ἀν-αγώνιστος, -ον (άγωνίζομαι), αυτός που δεν έχει μάχη, σε Θουκ.· αυτός που δεν έχει αγωνισθεί για βραβείο, σε Ξεν.